

Ο ΡΩΣΣΟΣ ΚΟΜΗΣ ΡΟΣΤΟΠΣΙΝ

Ο Θεόδωρος 'Ροστόπσιν, ανήκων εις μίαν τῶν ἀρχαιοτέρων οἰκογενειῶν τῆς 'Ρωσσίας, εὐρέθη ὑπηρετῶν λήγοντος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ὡς ἀνώτερος ἀξιωματικός τῆς ἰδιαιτέρας φρουρᾶς τοῦ διαδεχθέντος τὴν Μεγάλην Αἰκατερίνην Αὐτοκράτορας Πασῶν τῶν 'Ρωσσιῶν Παύλου τοῦ Α', ὅστις δὲν ἐβράδυνε νὰ περιβάλλῃ αὐτὸν δι' ἐξαιρετικῆς εὐνοίας καὶ ἐμπιστοσύνης· προήγαγεν αὐτόν, νεώτατον ἔτι, εἰς Στρατηγόν, διώρισεν αὐτὸν Αὐλάρχην καὶ ἐνεπιστεύθη αὐτῷ ἐν τοῖς κρίσιμοις ἐκείνοις καιροῖς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ὀνομάσας ἅμα αὐτὸν Κόμητα. Πλὴν πάντα τὰ ἀξιώματα ταῦτα συλλήβδην καὶ ταχέως ἐπέπρωτο νὰ ἀποβάλλῃ ὁ Ρῶσσος Εὐπατρίδης εὐθὺς ὡς ἐτόλμησε νὰ ἀποκρούσῃ ἔρρωμένως τὴν μετὰ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος συνομολογηθεῖσαν 'Ρωσσο-Γαλλικὴν συμμαχίαν. Καὶ ὅτε τὴν ἀτυχῇ ταύτην συμμαχίαν, μεσοῦντος τοῦ Μαρτίου τοῦ ἔτους 1801, ἐπηκολούθησεν ὁ τραγικὸς θάνατος τοῦ Αὐτοκράτορος Παύλου ἐν αὐταῖς ταῖς αἰθούσαις τῶν Ἀνακτόρων αὐτοῦ, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος Α'ος, ἀναγνωρίσας τὸ δίκαιον τῶν δισταγμῶν τοῦ Στρατηγοῦ 'Ροστόπσιν, ἔσπευσε νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτὸν ἐκ τῆς διαθεσιμότητος, ἐμπιστευθεὶς αὐτῷ τὴν Στρατ. Διοίκησιν τῆς Μόσχας, ἣν εὐρέθη κατέχων κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1812 εἰσβολὴν τοῦ Μεγ. Ναπολέοντος εἰς 'Ρωσίαν.

Εἶναι γνωσταὶ αἱ περιπέτειαι τοῦ Γαλλο-Ρωσικοῦ πολέμου τοῦ ἔτους 1812. Κατ' αὐτὸν οἱ 'Ρῶσσοι ἀδυνατοῦντες νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὸν ὀρμητικὸν χεῖμαρρον τοῦ Μεγάλου Κατακτητοῦ, ἄγοντος μεθ' ἑαυτοῦ ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν Ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην, ἔφευγον προτροπάδην πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν Γαλλικῶν Ἀετῶν, καταστρέφοντες καὶ παραδίδοντες εἰς τὸ πῦρ, κατ' ἀξιόθαύμαστον πατριωτικὴν ἐμπνευσιν, πᾶν ὅ,τι ἡδύνατο νὰ παράσχῃ τροφὴν καὶ στέγην εἰς τὸν νικηφόρως προελαύνοντα Γαλλικὸν στρατόν. Μόνον πρὸ τῆς ἱερᾶς πόλεως τῶν Μοσχοδιτῶν, παρὰ τὸ Βοροδῖνον, ὁ Στρατηγὸς Κουτούζωφ, ἡγούμενος ἰσχυρᾶς

Ῥωσικῆς στρατιᾶς ἀπεφάσισε νὰ ἀντιταχθῇ· πλὴν καὶ ἐνταῦθα οἰκτρὰν ὑπέστη ἀποτυχίαν, τῇ 26ῃ Σεπτεμβρίου 1812, καταλιπὼν ἐπὶ τοῦ πεδίου ὑπερεβδομηκοντακισχιλίου νεκροῦς.

Μετὰ τὴν οἰκτρὰν ταύτην ἦταν καὶ τὴν ἄτακτον ὑποχώρησιν τοῦ στρατοῦ τοῦ Κουτούζωφ ὁ Μέγας Ναπολέων προέβη ἄνευ ἄλλου τινὸς κωλύματος καὶ κατέλαβεν ἀμαχητὶ τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν ἔρημον κατοίκων Μόσχαν, ἀρχαίαν τῆς Ῥωσσίας πρωτεύουσαν, ὑπὸ τὴν στέγην τῆς ὁποίας ἀπεφάσισε νὰ διέλθῃ τὸν ἐνσκήφαντα βαρύτατον χειμῶνα, ὅπως κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔαρ ἐξακολουθήσῃ ἀνέτως τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ ἀχανοῦς Ῥωσικοῦ Κράτους. Πλὴν ὁποία ὑπῆρξεν ἡ κατάπληξις τοῦ τέως πανσθενοῦς καὶ ἀηττήτου Στρατηλάτου, ὅτε τὴν ἐπιούσαν πρωτὰν ἀντελήφθη τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς Μόσχας παραδεδομένην εἰς τὸ πῦρ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον! Φλόγες οὐρανομήκεις, ἐξ ὅλων τῶν σημείων ὑψούμεναι, μετέβαλλον εἰς τέφραν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ πάσας τὰς κατὰ τὸ πλεῖστον ξυλῖνας οἰκοδομὰς τῆς Ῥωσικῆς μεγαλοπόλεως, δημοσίας καὶ ιδιωτικὰς, μὴ φεισθεῖσαι μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ Κρεμλίνου, τῶν ἀρχαίων Ἀνακτόρων τῶν Τσάρων τῆς Ῥωσσίας, ὑπὸ τὰς χρυσιζούσας τῶν ὁποίων θόλους κατέλυσε μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου αὐτοῦ ὁ τολμηρὸς Κόρσος Κατακτητῆς.

Ἡ φοβερὰ αὕτη ἀπόφασις, ἄνευ οὐδεμιᾶς γνώσεως τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου ἐκτελεσθεῖσα, ἤτις τὴν μὲν Ῥωσσίαν ἀπῆλλαξεν ἐπικειμένης πανωλεθρίας εἰς δὲ τὴν μεγάλην στρατιάν τοῦ δαιμονίου Ἀνδρὸς ἐπέβαλε τὴν καταστρεπτικὴν ἐκείνην υποχώρησιν καὶ τὴν συνεπείᾳ ταύτης ἀνατροπὴν ὁλοκλήρου τοῦ οἰκοδομήματος τῆς κοσμοκρατορίας τοῦ νεωτέρου Δορυκτῆτορος, ἀπεδόθη ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν συγχρόνων Ἱστοριοδιφῶν εἰς τὴν μεγαλοφυῶν τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ τῆς Μόσχας Κόμητος Ῥοστόπσιν· οὗτος μάλιστα, πρὶν διατάξῃ τὸν ἐμπρησμόν τῆς πόλεως, ἔσχε τὴν πρόνοιαν ἰδίᾳ χειρὶ νὰ θέσῃ τὸ πῦρ εἰς τὴν ἐγγὺς τῆς Μόσχας, ἐν Βορονόβω, μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ ἔπαυλιν.

Μετὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν οἰκτρὰν ἀποχώρησιν τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ ὁ Κόμης Ῥοστόπσιν ἐπεμελήθη δραστηρίως τῆς ἐκ τῶν ἐνόντων ἀποκαταστάσεως τῆς καταστραφείσης πόλεως καὶ τῆς περιθάψεως τῶν παλινστούντων κατοίκων αὐτῆς· πλὴν οὗτοι, ἀμνημονοῦντες ὅτι εἰς τὸν ἐμπρησμόν τῶν οἰκιῶν αὐτῶν ὠφείλετο ἡ σωτηρία τῆς Ῥωσσίας, οὐδέποτε συνεχώρησαν τὸν ἐμπρηστήν. Ὁ Κόμης Ῥοστόπσιν βαρυθυμῶν ἐπὶ τούτῳ δὲν ἐβράδυνε νὰ καταλίπῃ τὴν Διοίκησιν τῆς Μόσχας· βραδύτερον δέ, ἐν ἔτει 1814, μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος κληθεὶς ἠκολούθησε τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, μετασχόντα τοῦ ἐν Βιέννῃ συγκροτηθέντος Εὐρωπαϊκοῦ Συνεδρίου. Μετὰ τοῦτο, ἀποχωρήσας ὀριστικῶς παντὸς δημοσίου ἀξιώματος, ἐπεσεκέφθη διαφοροῦς πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ τέλος τοὺς Παρισίους, ἐνθα εὐαρέστως διήλθεν ὁλόκληρον δεκαετίαν, πολλῆς ἀπολαύων ὑπολήψεως καὶ σεβασμοῦ παρὰ τῇ ἀνωτάτῃ κοινωνίᾳ τῆς Γαλλικῆς

Μητροπόλεως· ἐπανελθὼν δ' οἶκαδε, τῇ 1825, ἀπεβίωσε τὸ ἐπὶ ὅντος ἐν Ρωσσίᾳ παρὰ τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ ἡμέρα.

Ὁ Κόμης Ῥοστόπσιν, κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμονὴν αὐτοῦ, ὑπῆρξε τὸ χάρμα τῶν ἀριστοκρατικωτέρων αἰθουσῶν τῆς συνοικίας τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ, εἰς τὰς ὁποίας κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν ἐκλεκτὸν συνεκέντρον περὶ ἑαυτὸν ἀκροατήριον, μετὰ περισσῆς προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος ἐνωτιζόμενον τὰ ποικίλα ἐπεισόδια τοῦ πολυταράχου βίου αὐτοῦ. Κατὰ τινα τῶν ἐσπερίδων τούτων θελκτικῇ τις Δέσποινα διετύπωσε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν βιογραφίαν τοῦ ἐπιφανοῦς Ῥώσσου Στρατηγοῦ, ὅστις τὴν ἐπιούσαν ἐσπέραν ἔσπευσε νὰ ἐγχειρίσῃ αὐτῇ ἐν ἀπλῶ φύλλῳ χάρτου τὰ Ἀπομνημονεύματα αὐτοῦ εἰς δεκαπέντε βραχύτατα Κεφάλαια, ἅτινα ἔγραψεν ἐντὸς δέκα πρώτων λεπτῶν τῆς ὥρας.

Ὁ Κόμης Ῥοστόπσιν ἦν καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν πολυκύμαντον βίον φυσιογνωμία ἰδιόρρυθμος καὶ εἰς ἄκρον ἐκκεντρική· ὡς δ' ὡμολόγει ἐν τοῖς ὡς εἴρηται Ἀπομνημονεύμασιν, ὑπῆρξε κατ' οἰκίαν βούλησιν πείσμων ὡς ἡμίονος, ἰδιότροπος ὡς γυνὴ φιλάρεσκος, εὐθυμος ὡς παιδίον, ζωηρὸς ὡς ζέον ὕδωρ καὶ δραστήριος ὡς ὁ Βονοπάρτης· μὴ δυνηθεὶς δὲ πώποτε νὰ συγκρατήσῃ ἑαυτὸν ἔσχε τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀχαλίνωτον καὶ ἀπέκτησε τὴν ἔξιν τοῦ σκέπτεσθαι γεγονυῖα τῇ φωνῇ, τοῦθ' ὅπερ προσεπόρισε μὲν αὐτῷ στιγμιαίας εὐχαριστήσεις, πλὴν καὶ περίσσειαν ἐχθρῶν.

Ἐν κατακλείδι τῶν Ἀπομνημονευμάτων αὐτοῦ, ὁ Κόμης Ῥοστόπσιν, ἔχων ἀφορμὰς νὰ μυσαττηται τὸ δημόσιον φρόνημα ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὸ τὴν ἐπομένην ἀποστροφὴν:

«Βρωμοδημόσιον!!! Παράχορδον ὄργανον τῶν ἀνθρωπίνων πα-
 »θῶν, ὅπερ ὑποῖς ἄχρῃς οὐρανοῦ καὶ καταβυθίζεις μέχρι βορβό-
 »ρου, ὅπερ ἐγκωμιάζεις καὶ συκοφαντεῖς χωρὶς νὰ γινώσκῃς τὸν
 »λόγον! εἰκὼν τῆς κακοδαιμονίας, ἥχῳ σεαυτοῦ, παράλογε τύραννε,
 »δραπέτα τοῦ φρενοκομείου, ἀπόσταγμα τῶν θανασιμωτέρων δηλη-
 »τηρίων καὶ τῶν λεπιοτέρων ἅμα ἀρωμάτων, ἀντιπρόσωπε τοῦ Σα-
 »τανᾶ ἐπὶ τῆς γῆς, Ἐριννὺς φέρουσα τὸ προσωπεῖον τῆς Χοι-
 »στιανικῆς ἀγάπης!!! Δημόσιον, ὅπερ νέος ἐφοβήθη, ὥριμος ἀνὴρ
 »ἐσεβάσθη καὶ γέρον περιεφρόνησα, πρὸς Σὲ ἀφιερωῶ τὰ Ἀπο-
 »μνημονεύματα μου ταῦτα...»

ΜΙΧ. Γ. ΛΑΛΠΡΥΝΙΔΗΣ

ΣΤΟ ΓΥΡΙΣΜΟ

ΠΛΕΙ τὸ καλύβι, γκρέμισε! Γύρω ἔξερὰ τὰ δέντρα,
 χέρσα τ' ἀμπελοχώραφα, σπασμένα κ' ἡ βουνέντρα,
 τοὺς τάφους! ἀσυμπόνετα τοὺς ἐπνίξαν τὰ βᾶτια.
 —Γονιοί μου, ποίος σᾶς τᾶκλεισε πονόψυχος τὰ μάτια;

ΖΗΣ. ΣΙΑΒΡΗΣ